Kestävä kehitys

Pääsihteeri Eeva Furman

Tulevaisuusvaliokunnalle 8.9.2023

Suomen kestävän kehityksen toimikunta
Finlands kommission för hållbar utveckling
Finnish National Commission on Sustainable Development

Esityksen sisältö

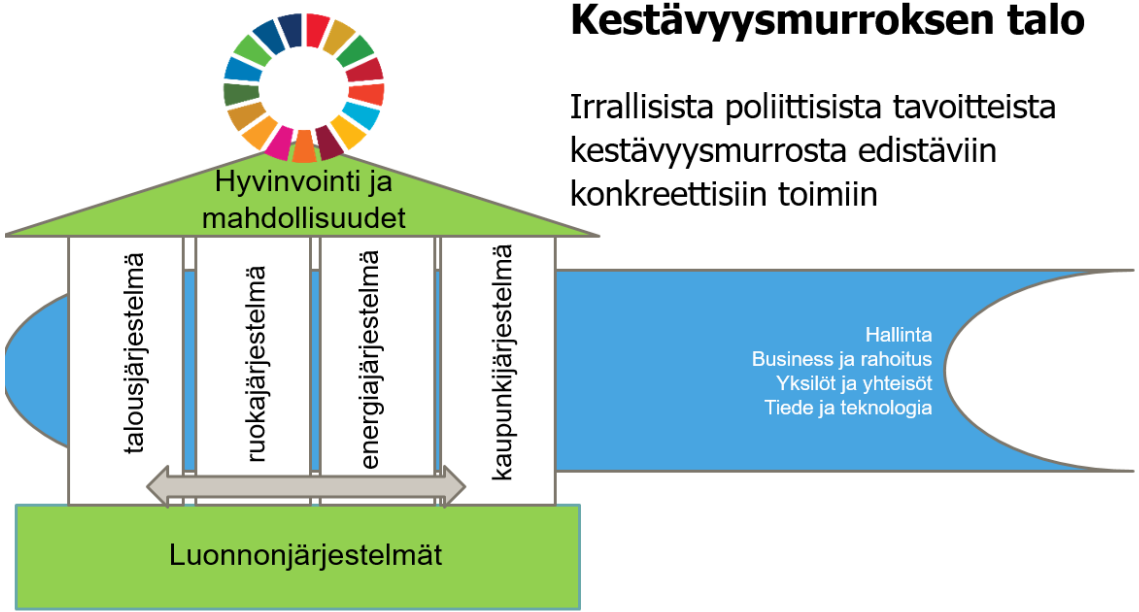
- YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030
- Suomen politiikkakehys
- Hallituksen vuosikertomus 2022 ja kestävä kehitys
- Eduskunnan ponnet ja niihin vastaaminen
- Kansainväliset kuulumiset

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030

- Kaikki YK:n maat hyväksyivät vuonna 2015 toimintaohjelman ja sen 17 tavoitetta
- 25.9.2023 ollaan ajallisesti tavoitteiden toimeenpanon puolivälissä
- Toimeenpano on haastavaa, sillä tavoitteet ovat kytkeytyneitä toisiinsa
- Tämä edellyttää usean tavoitteen samanaikaista huomioimista

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030

Kestävyysmurroksen talo

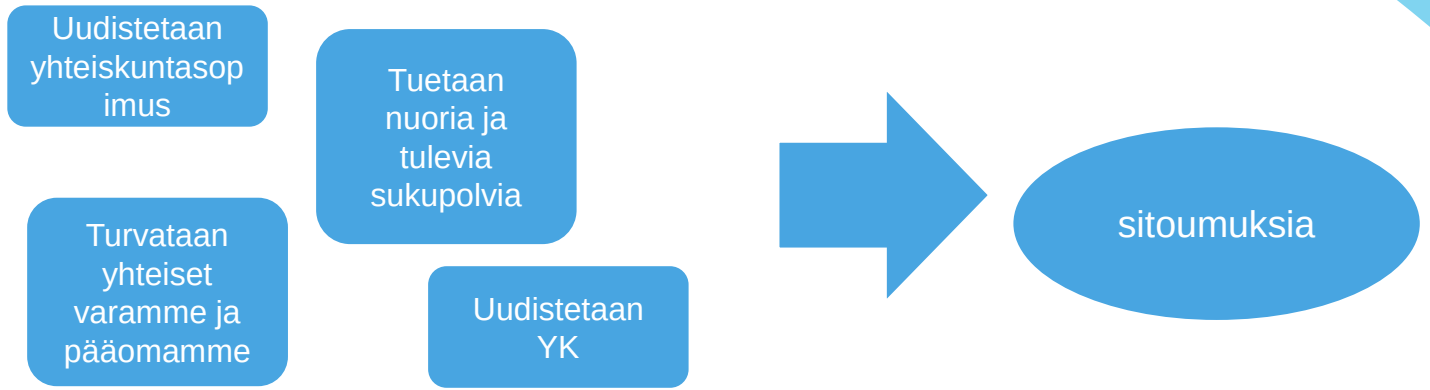
Irrallisista poliittisista tavoitteista kestävyysmurrosta edistäviin konkreettisiin toimiin

- Suomi on arvioitu muiden pohjoismaiden joukossa maailman parhaimmistoon kestävän kehityksen edistämisessä
- Toimeenpanoa tukemaan YK:n toimesta on tuotettu riippumattoman tiederyhmän raportti v. 2019 ja seuraava julkaistaan 20.9.2023
- Suomi on hyödyntänyt kyseistä raporttia kansallisessa toimeenpanossa

YK:n kestävyystyön eteneminen jatkossa

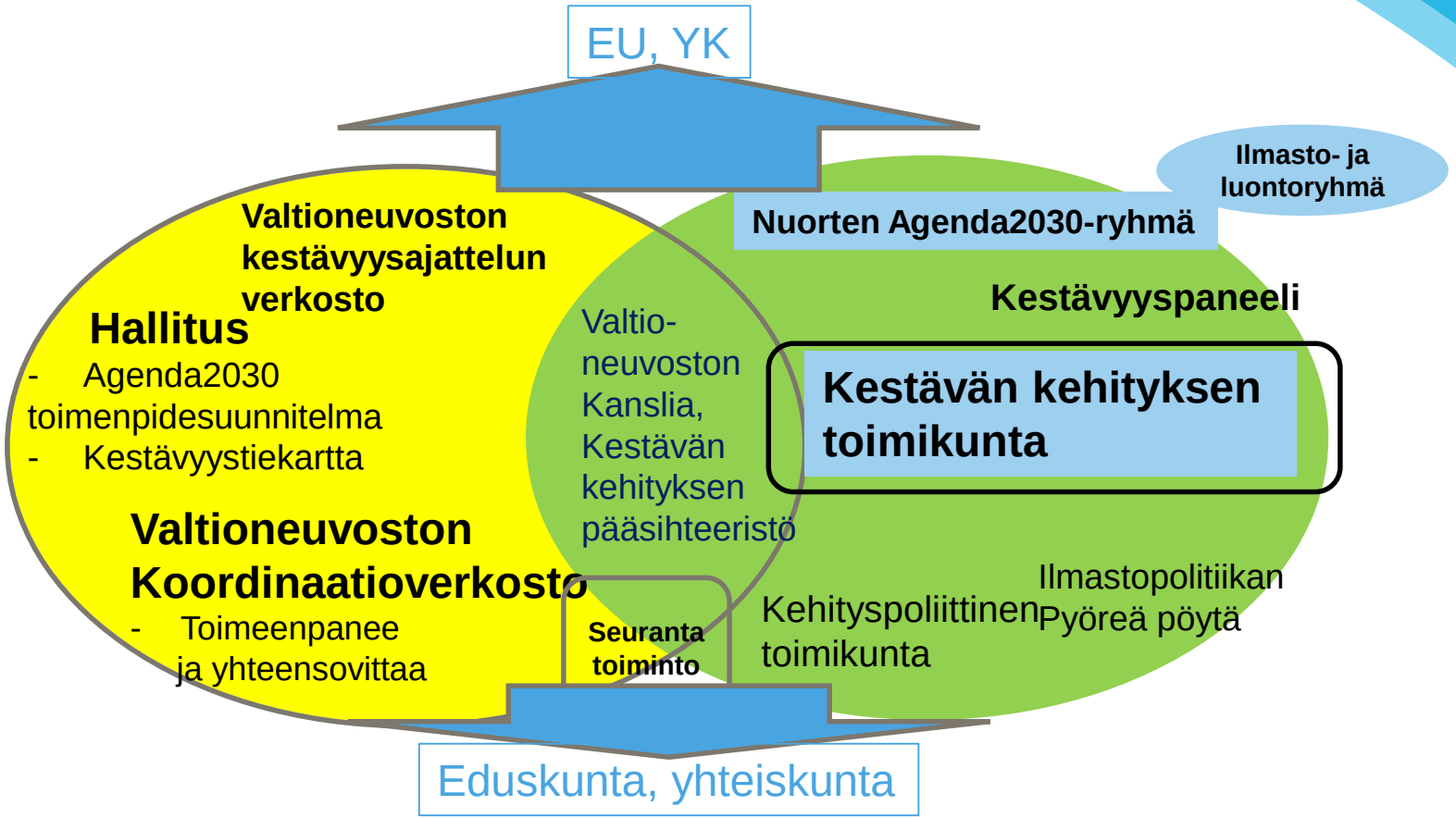
- YK:n pääsihteeri Guterres: Our Common Agenda 2021

18.-19.9.2023
YK:n kestävän kehityksen huippukokous New Yorkissa

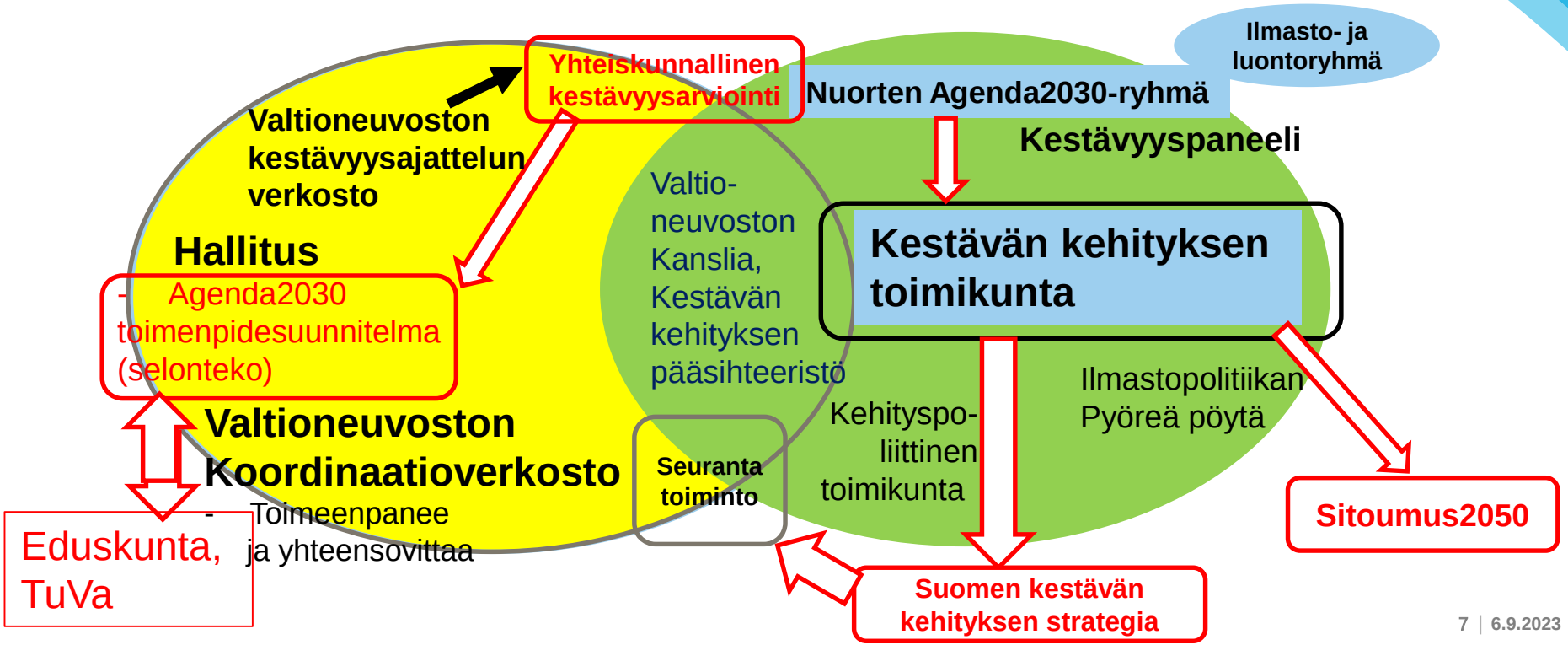

- Syyskuussa 2024 New Yorkissa laaja tulevaisuus huippukokous, jota myös tämänvuotinen kestävän kehityksen huippukokous tukee

Suomen kestävän kehityksen politiikkakehyksessä on kaksi ulottuvuutta

Suomen kestävän kehityksen politiikkakehyksessä on kaksi ulottuvuutta

Kestävä kehitys hallituksen 2022 vuosikertomuksessa

- Kestävä kehitys raportoidaan sekä osana HVK:n pääraporttia että ministeriöiden tuloksellisuuden kuvauksia
  - Syksyllä 2022 ministeriöiden tuloksellisuusraportointia uudistettiin huomioimaan paremmin vastuullisuus- ja kestävän kehityksen raportoinnin yhteydet – työ jatkuu, synergiat vahvistuvat ja hallinnollinen taakka kevenee
  - Vuoden 2022 nostoja tietopohjaisen päätöksenteon vahvistuminen Kestävyyspaneelin siirtyessä VNK:n yhteyteen, kestävyystiekarttatyö, Suomen kestävän kehityksen työn arvionnin suositukset
  - Vastaukset eduskunnan ponsiin.14 kpl, annettu vuoden 2020 valtioneuvoston Agenda2030-selonteon käsittelyn yhteydessä (VNS 3/2020 vp – EK 37/2021 vp)

Suomen kestävän kehityksen toimikunta

- Suomalaisen yhteiskunnan toimijoita laajasti yhteen kokoava vaikuttajafoorumi ” suomalaisen yhteiskunnan peili ”
- Perustettu vuonna 1993, asetetaan uudelleen 4 vuoden välein (1.1.2024)
- Päätehtävänä on kestävän kehityksen ja Agenda2030:n kansallisen toimeenpanon vauhdittaminen

120 tahoa jäsenenä

Eduskunta ja itsehallintoelimet
sosiaali- ja terveysvaliokunta
ympäristövaliokunta
työvaliokunta
valtiovarainvaliokunta
ulkoasiainvaliokunta
tulevaisuusvaliokunta

Ahvenanmaan maakuntahallitus
Saamelaiskäräjät

Valtioneuvosto
Puheenjohtajisto: pääministeri puheenjohtaja, muita ministereitä varapuheenjohtajina ja jäseninä

Valtionhallinto
Kaikki ministeriöt (kp/osp -tasolla)

Kestävän kehityksen toimikunnan kokoonpano 27.2.2020–31.12.2023

Kunnat ja alueet
Maakuntaliittoja ja kuntia

Tiede ja tutkimus
Muutama edustaja tutkimus- ja innovaatio-organisaatioista

Elinkeinoelämä ja ammattiliitot
Liittoja yhdistyksiä

Kansalaisyhteiskunta
Järjestöjä, yhdistyksiä

Toimikunnan strategia 2022-2030

”Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi”

- Hyväksyttiin toimikunnan kokouksessa maaliskuussa 2022
- Perustuu vuonna 2021 tehtyyn Agenda2030 tiekarttatyöhön ja siinä tunnistettuihin kuuteen muutosalueeseen
- Keskittyy järjestelmätason muutosten vauhdittamiseen suomalaisessa yhteiskunnassa

Suomen kestävän kehityksen strategian toimeenpano

– koko Suomen yhteiset talkoot

”Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi”

Suomen kestävän kehityksen toimikunta
Finlands kommission för hållbar utveckling
Finnish National Commission on Sustainable Developmer

Kansainvälinen yhteistyö

- EU:n kestävän kehityksen työryhmä yleisten asioiden neuvoston alaisuudessa
- Euroopan kestävän kehityksen verkosto ESDN
  - Nuorisotyö
  - Eurooppalaisten maiden virkahenkilöiden kestävän kehityksen verkosto
- YK:n vuosittainen kestävän kehityksen seurantafoorumi HLPF
  - Sivutapahtumat: kaupungit, vesien hallinta, ekologinen kestävyys
- Kansallisten SDG neuvontaelinten globaali foorumi
- YK:n kestävän kehityksen huippukokous 16.-19.9.2023 SDG Summit
  - Sivutapahtuma monitoimijayhteistyöverkostoista

Arviointi tehty 2022, julkaistu helmikuussa 2023

Agenda2030:n toimeenpanon tila Suomessa

- Suomi on globaalisti kestävän kehityksen edistämisen edelläkävijä
- Suomella on silti vaikeuksia saavuttaa Agenda2030:n tavoitteet
- Suomen haasteet liittyvät erityisesti ekologiseen kestävyyteen sekä globaalivastuuseen (kehitysyhteistyön rahoitus) ja rajat ylittäviin negatiivisiin vaikutuksiin

Arvioinnin suositukset pähkinänkuoressa

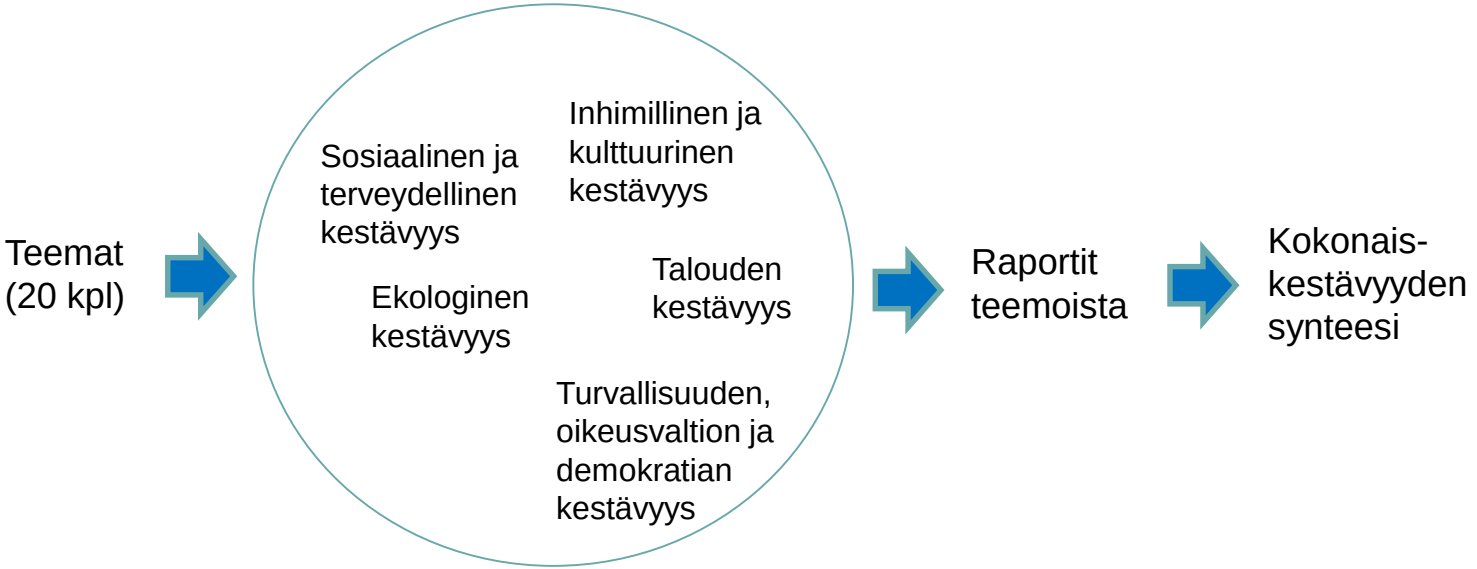
1. Suomen määrätietoista ja pitkäjänteistä työtä Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi tulee jatkaa
2. Agenda2030:n toimeenpanossa tulee varmistaa riittävä kunnianhimon ja konkretian taso sekä jatkuvuus yli hallituskausien
3. Työnjakoa tulee selkiyttää ja toimeenpano tulee integroida entistä vahvemmin ohjausjärjestelmään
4. Kestävän kehityksen toimikunnan roolia ”muutosareenana” tulee vahvistaa
5. Kestävän kehityksen strategista ohjausta tulee suoraviivaistaa
6. Ilmiölähtöisen budjetoinnin sekä tulosohjauksen ja raportoinnin käytäntöjen kehittämistä tulee jatkaa määrätietoisesti
7. Tutkimus-, seuranta- ja ennakointitietoa tulee hyödyntää tehokkaammin päätöksenteon tukena
8. Kestävän kehityksen osaamista tulee vahvistaa pitkäjänteisesti eri keinoin

Yhteiskunnallinen kestävyysarviointi hallituksen strategisen päätöksenteon tueksi

- Tuottaa vuosittaista tietopohjaa kokonaiskestävyyden tilannekuvasta ja kehityssuunnista hallituksen päätöksenteon tueksi
- Tehdään VNK:ssa, perustuu yhteistyöhön kaikkien ministeriöiden sekä tutkimusyhteisön kanssa
- Kansainvälisesti ainutlaatuinen ja edistyksellinen

Yhteiskuntaa tarkastellaan 20 teeman avulla

- Kustakin teemasta arvioidaan kestävyyden osa-alueiden tilanteet;
- Tieto kootaan kokonaiskestävyyden synteesiin;
  tuo esille tilan nyt ja 8 vuoden kuluttua, sekä keskinäisriippuvuudet yhtäältä kestävyyden osa-alueiden ja toisaalta teemojen välillä

Lopuksi

Suomen kestävän kehityksen toimikunta
Finlands kommission för hållbar utveckling
Finnish National Commission on Sustainable Development

Kestävä kehitys Suomessa: Tulevaisuuden menestyksen edellytyksiä

- Agenda2030-selonteko tärkeä keskusteluväline valtioneuvoston ja eduskunnan välillä
  - luo selkeyttä Suomen Agenda2030:n toimeenpanoon
  - käytetään 2025 kansainväliseen YK:lle tehtävään raportointiin ja riippumattomaan arviointiin 2026
- Sitoutuminen kestävän kehityksen toimikunnan työhön: pääministeri, hallitus, eduskunta
  - Uuden toimikunnan nimittäminen 1.1.2024, toimintatapojen ja rakenteen uudistaminen
- Politiikkakoherenssi, kestävän kehityksen politiikan ja muun politiikan kytkeminen
- Suomen kestävän kehityksen strategian jalkauttaminen yhteiskunnassa, myös eduskunnan ja valtioneuvoston työssä
- Riittävät resurssit kestävän kehityksen toiminnalle

Kiitos!

Kestävän kehityksen toiminta viimeisen vuoden aikana

- Kestävän kehityksen strategian muutosalueiden toiminnan tuki
- Sitoumus2030-työkalun edistäminen
- Riippumaton Agenda2030 toimeenpanon arviointi valmistui
- Avoimet keskustelutilaisuudet Helsingissä, Ilomantsissa, Malaksissa, Tampereella, Ahvenanmaalla
- Kestävyyspaneelin jäsenistö uudistui ja siirtyi VNKn yhteyteen
- Toimikunnan 30-vuotistaipaleen näkyvyys
- Kirjoituskilpailu: Toiveikas tulevaisuus
- Yhteiskunnallinen kestävyysarviointi
- Toimikunnan uudistus
- Selonteon käynnistys
- Tila ja Tulevaisuus tilaisuus

